

Krúdy Gyula

A VÖRÖS POSTAKOCSI

7. Fejezet

A bécsi nők Pesten (részlet)

Horváth kisasszony még sohasem volt lóversenyen, kisleány korában a Sugár úton nézte Andrassy Géza hatalmas vadászkocsiját, Wahrmann piros kerekű, könnyű fiákerét, amelyet Bécsből hozatott a gavallér, és négyes fogaton jött Blaskovics. Tíz-tizenöt percig végigrohant az álmélkodók tekintete előtt Magyarország előkelősége. A sánta Neszmélyi újságíró, mint az élet főrendezője, élénken előrehajolt hatalmas pofaszakállával, és minden ismerősét mankójával üdvözölte. A fiákeresek olyan gyönyörűséggel hajtották rövid farkú lovaikat, mintha mindenki nyert volna odakünn a futtatáson. A nők fátyola üdén lobogott, és a férfiak térdükre húzták a pepita nadrágot. Tündöklő, szép nagyvilág!

Urbanovicsné újabb segéllyel látta el a Pattantyús utca hölgyeit, és a boldogtalan Rezedának kárba veszett minden ékesszólása. A színésznők, miután új tavaszi ruhához jutottak (Horváth kisasszony pepita kosztümöt varratott, fecskefarkú kabátkával, míg Szilvia kék és fehér pettyes ponzsiból kisleányos toalettet választott), egy versenynapi délután fiákert hozattak.

– Hölgyeim, csupán az éjjeli kasszírnök és félvilági lepkék szoktak a turfra járni hétköznapokon

– elmélkedett Rezeda úr.

A színésznők azonban nevetve intettek a szerkesztőnek.

– Ha szégyell velünk jönni, ne jöjjön velünk – mondá élesen Klára.

A bús férfi beleegyezett sorsába.

– Becsületemre – dörögte –, úgy érzem már magam, mint egy makró. Vásárra hordom nőismerőseimet.

A kisasszonyok természetesen a grófnéokra voltak kíváncsiak elsősorban. Rezeda úr megmutatott nekik néhány mágnásasszonyt, akiket látásból ismert. A fiatal grófnők karosszékeikben mint pasztellképek üldögéltek. Finom, csodálatosan gyöngéd arcbőrükkel, ruháikkal, kesztyűikkel, cipőikkel mint üvegházi növények foglaltak helyet a piros zsinórral elkerített részben. Vajon hol veszik a grófnők kalapjukat, amely ízlésével és formájával olyannyira különbözik mindig a polgárasszonyok kalapjától? A kesztyűs talán külön kesztyűt varr Andrassy kontesznek? És az elzárt paloták levegőjében műtárgyak, festmények, ázsiai szőnyegek és gondtalan évek közepette felnövekedő hölgyek igazán mások volnának, mint a teremtés többi asszonyai? A rózsaszínű csipke alsóruháikon és a szalag cipőjükön, hajuknak üde hulláma és szemüknek fénye vajon honnan van, hogy azt a legügyesebb, leggazdagabb zsidónő sem tudja utánozni? Testüknek

rugalmissága – még az idősebb hölgyeknél is – mintha csakugyan a századokon át átfinomult vérkeveredésnek a következménye volna! Kék vér! – mondták a régi regényírók. S a polgári férfiú felsóhajt, hogy sohasem ismeri meg a kékvérű nőket közelebbről.

Egy fordulónál (mert hisz a kisasszonyok állandóan sétálnak, hogy semmit el ne mulasszanak), Alvinczi fekete szakállas, fehér kalapos feje bukkant fel a mezőn. Lusta, szinte unott léptekkel közelgett, a látócsövét egykedvűen himbálta a karján.

– Gyerünk! – mondta Rezeda úr idegesen.

Horváth kisasszony azonban megállott, és olyan mosollyal nézett Alvinczi szeme közé, amilyen mosoly csak kitanult kurtizánok, vagy teljesen ártatlan nők arcán szokott jelentkezni az izgatottság palástolására.

Alvinczi megzavarodva nézett a hölgyre, mintha emlékei között kutatna.

– Jó napot, Alvinczi! – mondta Horváth kisasszony csalfa szemhunyorítással. – Ugyebár, nem emlékszik rám? De én nem felejtettem el magát!

(Rezeda úr azt hitte, hogy a föld alá süllyed szégyenletében.)

Az ázsiai kán fehér kesztyűs kezével megemelte a kalapját.

– Van szerencsém – mondta minden meggyőződés nélkül, és futó, kérdő pillantást vetett Rezeda úrra.

Rezeda úr vállat vont, s odavetőleg, a fogai között mormogta:

– Louise asszonynál... Az estélyen...

Alvinczi fanyarul mosolygott. Elővette a zsebkendőjét, és a gyomorbeteges keserűségével köhintett.

– Igen... Mindjárt szolgálók valami jó tippel... – folytatta gyorsan a legnagyobb szívéllyességgel. – A dámák bizonyára nyerni szeretnének, habár, ha énám hallgatnak, nem fogadnak. A lóversenyen nem lehet nyerni. De hogy mégis kivegyék részüket a játék szórakozásából, majd szolgálók néhány tikkelt. Ha megengedik... A viszontlátásra. Sietek, mert már start van.

Gyorsan megemelte a kalapját, felületesen megfogta Horváth kisasszony kezét, és eltűnt a lépcsőkön, amelyek a könyvfogadóhoz vezettek. Mindenütt tiszteletteljesen nyílt szét a tömeg. Ő játszik itt a legnagyobb tétekben. A lóversenyvárosban király volt Alvinczi.

Rezeda úr sötétpiros arccal kapaszkodott Horváth kisasszony karjába.

– Lelkem – kezdte az indulattól visszafojtott hangon –, maga úgy viselkedik, mint valami falusi kisasszony. Azt hiszi, hogy Kisvárdán van, ahol a társulat drámai szendéjét minden suszterinas ismeri? Pesten vagyunk, lelkem, ahol nem szokás megszólomatni a férfiakat.

– Valóban nagyon nevetlen volt Alvinczi – felelt elkomolyodva Klára. – Ostoba voltam, beismerem. Gondolataimban annyit foglalkozom a furcsa emberrel, hogy egész természetesnek találtam, hogy nyomban rám ismer ő is, amint találkozunk... Bocsásson meg, Rezeda.

De Rezeda úr nem bocsátott meg.

– Nézzen körül a gyepen – folytatta szigorúan. – Látja ezt a sok feltűnő kalapos, furcsa ruhás, elszánt képű nőt? Ezek mind azért vannak itt, hogy Alvinczivel, vagy a hozzá hasonló erszényű férfiakkal megismerkedjenek. De még ők sem mernek megszólítani senkit.

– Milyen szamárr voltam! – mormogta könnyes keserűséggel Klára.

Éles csengetés hangzott.

A tömegben egy hetyke kalapú, piros mellényes, fehér szakállú öregúr törekedett a társaság felé. Barna köpönyeg volt rajta, és rozzant sétapálcájával integetett.

– Nagysádkám!

Szilveszter úr volt ő, az Alvinczi titoknoka.

Néhány barna kartonbilétát nyomott a sok közül a Horváth kisasszony kezébe.

– A fejedelem küldi – mondta a sietéstől elfulladva.

– Hogy van, Szilveszter bácsi? – kérdezte megenyhülve Klára.

– Sietek. Sietek. Még X. grófnénak kell jegyeket adnom, az öreg B. bárókisasszonynak és özvegy Ábrándinénak. A versenyt pedig már futják.

– Miért fogadta el? – kérdezte sötéten Rezeda úr.

Horváth kisasszony izgatottan nézte a kartondarabokat.

– Tíz forint. Háromszor tíz forint. A hatos számon. Nézze meg csak, gyorsan, Rezeda úr, melyik a hatos szám?

– Az Alvinczi lova. Ignác.

Vad kiáltás töltötte meg hirtelen a mezőt. Mintha váratlanul megbolondultak volna az emberek ezrei. Padokra és székekre ugráltak. Lóneveket kiabáltak. A szemek kimeredtek. A nők hisztérikusán visítottak.

– Innen úgysem látunk semmit a versenyből – mondta Rezeda úr. – Forduljanak meg, hölgyeim. Az emelvényen ül Alvinczi úr. Majd az ő arcáról ítéljük meg, hogy megnyeri-e a versenyt Ignác. A Jockey-Club tagjainak fenntartott helyen ült Alvinczi úr, és bizonyosan a világ egyik legjobb látócsöve volt a szeme előtt, amint a lovak futását figyelte.

Mereven dőlt hátra ülésében, amint feszülten figyelt.

Hirtelen előrehajolt, mintha az energikus mozdulattal is hozzájárulna a verseny kimeneteléhez. A gukker szinte megfeszült kezében, amint a cél előtti utolsó métereken a magasból a paripák futását figyelte.

Aztán elvette a szeme elől a gukkert.

Boldog, gyermekesen boldog, diadalmas mosoly jelent meg a sötét, szomorú arcon, mintha karácsonyi angyal csengetne végig a mezőn... A szomszédjai kezüket nyújtották felé.

– Ignác! – ordította ezer torok.

– Nyertünk! – kiáltotta önfeledten, szinte könnybe borult szemmel Horváth kisasszony. – Ignác.

Drága Ignác!

– Az ördög vitte volna el! – dörmögte Rezeda úr.

Horváth kisasszony a fehér korláthoz rohant, midőn a győztes paripát elvezették. Fehér kesztyűs kezével boldogan tapsolt a kis termetű pej lovacska felé.

– Ignác! – mondta szerelmesen, lágyan.

...Bármennyire szeretett volna Horváth kisasszony e délutánon Alvinczi úrral ismét találkozni, ez többé már nem sikerült neki.

– Vajon miért került el Alvinczi? – kérdezte Horváth kisasszony, midőn hazafelé mentek fáradtan és porosan.

Rezeda úr mogorván lóbálta a fejét:

– Kisasszony, jegyezze meg magának: a hálálkodó ember a legkényelmetlenebb lény. Az ember nem tud vele mit csinálni. Alvinczinek különben is régi babonája, hogy akkor, midőn jelentősebb összeggel fogad valamely lóra, a szegény ismerősei és barátai között fogadójegyeket osztat szíjjel. Vannak pedig ismerősei, akik részére ugyanakkor más lovakra fogad, mint amilyenre ő maga játszott. Örüljön, bennünket szerencsés ismerősnek számít.

– Nagyszerű ember.

– Annál is nagyszerűbb, mert míg kegyedet kétszáz forinthez juttatta (hogy kiimádkozza a győzelmet, mint azok az öreg mágnásasszonyok, akiket támogat, s versenynap délelőttökön a Ferenciek templomába járnak imádkozni Alvinczi szerencséjéért), addig ő maga, mint egy beavatott ismerősömtől hallottam, csaknem százezer forintot húzott be Ignác győzelmével. Ez Alvinczi kifogyhatatlannak hitt vagyonának a forrása. Ezért hívják Monte Christónak.

Klára összecsapta a kezét:

– Imádom – mondta.